

14. Jan. 1843

FAKTA

Dato:

14. Jan. 1843

Sidetal:

Dagbog A, side 115-118

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit

Liv, København 1967, s. 134-136;

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af

et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og

kærlighed, København 2018, s. 143-

145

TRANSSKRIFTION

14 Jan

"De bestrede hans Uvirksomheds-Philosophi – og de følte, at det var fordi han ikke var lykkelig, at han var viis".¹ – Bulwer – Hvad Bulwer her siger om Maltravers passer ikke paa mig, men disse Ord opvakte dog den Tanke hos mig: at det er fordi jeg ikke er lykkelig, at jeg ikke er flittig eller oplagt til at frembringe Noget, Godt eller Slet. Ulykkelig er jeg ikke, det kan jeg jo ikke være, men jeg er ikke lykkelig som i de svundne Aar. Jeg maler ikke, har ikke malet i næsten en Maaned, noget som er værdt at tale om. Jeg er dog sjældnen ledig; jeg læser og tegner paa Træ; men uden synderlig Liv – ja, det morer mig nu at sætte mig ind i Engelsk, saa det er vel det bedste jeg i denne Tid gjør: at hakke mig igjennem en Bog, Bulwers Allice. Det er dog noget Lidt. Jeg skulde i Aften i et stort Selskab, hvortil jeg havde glædet mig meget. Jeg havde nemlig ordnet en •116• Art Trophæ af Vaaben om et Billede af Herlufsholm, stillet op i Anledning af den festlige Sammenkomst af en Deel Ældre og Yngre fra Herlufsholm demitterede paa Herluf Trolles Fødselsdag, som netop er i Aften. Hertil var jeg indbudet og blev glad derved. Det var dog et kjønt Baand som endnu var stærkt nok til at holde Mænd sammen, der alt længe havde vandret ad forskjellige Veie – der maatte vel dog være noget at lægge Mærke til for den, som gjerne vil styrte sig i Verdenstummelen for der at hente Erfaringer – der maatte være værd at være! – men, jeg kunde kun være der med Skam og blev hellere hjemme; jeg havde altfor lidt, altfor simple Sager, altfor lav Plads og altfor lidt Erfaring i Sligt, det blev daarligt, som det meste jeg tager fat paa, halvt! – Elskværdige Mennesker kjender jeg, gode Bøger kan jeg læse, gode Kunstværker kan jeg nyde, faae Fornødenheder har jeg, ja, selv bedre Fred med mig selv – men glad kan jeg ikke være. Man maa have Noget, som levende interesser[er], det har jeg ikke. Mit Maleri kan ikke, jeg staaer paa samme Punct, som for flere Aar siden. Gurlitt² havde Ret, naar han troede at Kjærlighed vilde give mine Stykker en nye Glands og Friskhed. Hvorfor kom Du ikke, •117• Louise Neergaard! Mit Hjerte slog uroligt alt ved Tanken om Gjensynet. Jeg maatte alt gjøre mig Umage for at see ligegyldig ud, naar Dit Navn blev nævnet. See, jeg søger – hvad jeg har kan ikke tilfredsstillende mig, jeg kan ikke opgive Haabet om Kjærligheds Lykke, jeg søger Glæden, som flyer mig, hvergang den har undt mig et kort Øieblik – Glæden søger jeg, i Dit Blik, Din venlige Tale, i Dit rige Hjerte. – – Atter faaer jeg Lyst til at skrive til Din Fader, og bede ham give sit Minde til vor Forening. Jeg frygter næsten mindre for at bede ham end for at skrive til Dig selv. Hvordan skal [jeg] fremstille mig for Dig? Du kjender vist mange af min[e] Svagheder og skulde kjende flere om jeg skrev – nei, nei, jeg har ikke Mod. Alting bliver mig ligegyldigt, jeg selv dorsk og lad, hvad skal bringe nyt Liv i mig. – –

Paa Mandag skal jeg atter begynde paa mit store Maleri,³ det er rigtig

muntre Udsigter! – Jeg eier ikke 15 Rdl og gider ikke bestilt Noget – en anden Gang kan jeg maaskee eie 1000, eller dog 100, og ikke lade være at arbejde. Jeg ønsker Penge sommetider, men jeg troer, det er bedre ingen at have. – Jeg gaaer i Rette med mig selv, luger Ukrudtet op og tager Hveden med – gid jeg kunde være letsindig og udsvævende, saa var der dog maaskee imellem noget Godt ved mig, men dertil er jeg for feig. – Saa tit hører •118• jeg man siger: at en Elsker elsker kun sig selv og ikke sin Brud. Skulde det ikke være saa med mig, at jeg for min egen Skyld søger en Brud? Mon Nogen gjør det af anden Bevæggrund – jeg troer ikke; men man kan trænge til et Væsen for hvem vi kan være Alt, som hun vil være Alt for os. Hendes Glæde skulde være min, glad vilde jeg opfylde hendes Ønsker – naar jeg nogensinde har været istand til at glæde eller tjene En jeg holdt af, var det mig da ikke snarere som jeg modtog end som jeg gav? hvormeget mere, naar denne Ene er min Brud ? Herre Gud! eet Skridt, modigt men sindigt, kunde gjøre mig lykkelig som Faa, men jeg har ikke Mod til at gjøre det, og maa derfor synke hen i Jammerlighed og Mismod. Munken kunde i sit Kloster leve for sin Gud og sin Sjæls Salighed – et Løfte, tungt, men kun eengang offret, fjernede ham fra Verden og dens Fristelser – en Salighed at kunne glemme dem – men jeg staaer midt i Verdens Larm, tusinde Ønsker og Fristelser omspænde mig, jeg skal bekæmpe dem uden anden Støtte end den, der endnu ikke er Støtte nok for mig: Religionen. Den Lykke som den Ringeste, ja tit Uværdigste kan nyde nægter min Feighed mig –. Skovgaard!⁴ Du sagde før: det var som om jeg søgte Noget! ja, det gjør jeg, skulde du ikke ane, hvad jeg søger? – gjør Du det, da er Du vel den Eneste. – Louise Marie! – –

¹ Citat fra Edward Bulwer Lyttons *Alice or The Mysteries* fra 1838, udgivet på dansk 1839.

² Maleren Louis Gurlitt (1812-1897).

³ En dansk kyst, Statens Museum for Kunst, KMS412 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 134).

⁴ Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

Her ligger maaskee Forføngelighed til Grund, dog ikke
den sædvanlige Kunstnerføngelighed, men jeg er
for stolt til at være til ingen Nytte og der er meget
Kraanende i at leve af hvad Naade og Forføngelig-
hed anvender paa Kunstgaver, der ikke uoplyst ene gode
sæk til at Lglimme. Dette er vel det Sænde, men her
vil jeg til dels Lutte Piset i for Landheden og tro: at
jg føies et Kunstnerliv. 17/10

"De bestroede hans Moritssomheds-Philosophi —
og de fælte, det var fordi han ikke var lyghelig,
at han var viis." — Bulwer — Hvad Bulwer
her siger om Maltravers passer ikke paa mig, men
pisse Ord opvakte dog den Tanke hos mig: det
er fordi jeg ikke er lyghelig at jeg ikke er flittig eller op-
lagt til at frembringe Noget, Jødt deri Det. Mghkelig
er jeg ikke, det kan jeg jo ikke være, men jeg er ikke
lyghelig som i de svindne Aar. Jg maler ikke, har
ikke malet i næsten en Maaned, noget som er
værdt at tale om. Jg er dog sjælden ledig; jg læser
og tegner paa Træ, men uden synderlig Lyst — ja,
det morer mig nu at sætte mig ind i Engelsk, saa
det er vel det bedste jeg i samme Tid gjør: at hække mig
igjennem en Bog, Bulwers Allice. Det er dog meget
Lidt. Jg skuler i Aften i et stort Ledskab, hvortil jeg
haande glædet mig meget. Jg havde nemlig endnet en

116. Det Trophæ af Vaaben om et Billed af Klenliufs
kalem, stillet op i Anledning af den festlige Sam-
menkomst af en Del Billed- og Skulptur- for Klenliufs
kalem demitterede paa Klenliuf Tralles, Fødsels-
dag, som indtog sig i Aften. Klodtel var jeg ind-
ben og blev glad derved. Det var dog et kjært Bland
som end vi var stærkt nok til at holde Mand sam-
men, der alt længe havde vundet ad forskjelligs
Veie — der maatte vel dog være noget at lægge Mar-
ke til for den, som gjorde sig sig i Verdens
stimmelen for der at bevise Erfaringer — der maatte
være værd at være! — men, jeg kunde kun være
der med Skam og blev heller ikke hjemme; jeg havde
alt for lidt, alt for simple Løyer, alt for lav Plads
og alt for lidt Erfaring i Skigt, det blev særlygt,
som det næst jeg tog sig på, halvt! —
Elskændig Mennesker kjender jeg, gode Bøyer kan
jeg lase, gode Kunst værker kan jeg nyde, faar
Fornødenheder her jeg, ja, selv bedre Fred med
mig selv — men glad kan jeg ikke være. Man maa
have Noget, som levendes interesse er, det har jeg ikke.
Mit Maleri kan ikke, jeg staaer paa samme Punkt,
som for flere Aar siden. Givlitt havde det, naar han
traede at Kjærlighed vilde give mine Stykker en ny
Glands og Friskhed. Pleoerfor kan den ikke,

Lovise Heergaard! Mit Hjerte slog uregelmæssigt alt ved Torsd. 14/7
den om Gjensynet. J. maatte end gjøre mig Møjsage
for at see liggyldig ind, naar Dit Navn blev nævnt.
See, J. siger - hvad J. har kun ikke tilfreds stille mig,
J. kan ikke opgive bladet om Hjelpligheds Lykke,
J. søger Gledens, som følger mig, Naergang den
har indt mig et kort Brevblik - Gledens søger J.,
i Dit Blik, Din venlige Tale, i dit nye Hjerte.
— Atter faar J. Lyd at skrive til Din Fader.
og bed ham give sit Minde til vor Forening. J. frig
ter maatte mindes for at bede ham end at skrive til
Dig selv. Hvordan skal fremstille mig for Dig? Din
Hjender vist mange af mine Svagheder og skulde hvi
de flere om J. skrev - nei, nei, J. har ikke Med.
Alting bliver mig liggyldigt, J. selv dansk og laad, hvad
skal bringe mig Liv i mig. —
Paa Mandag skal J. atter begynde paa mit store
Maleri, det er rigtig minste Udretter! — J. er
ikke 15 Pfd. og gider ikke bestilt Noget — en anden
Gang kan J. maaskee ere 100, eller dog 100, og ikke
lade være at arbejde. J. ønsker Dage samtidigt,
men J. troos, det er bedre ingen at have — J. gaar
i Bette med mig selv, læser Mændet. op og tager
pluden med — gid J. kunde være letsindig og ind
sæventer, saa var det dog maaskee imellem noget Galt
med mig, men fortal at J. for feig. — Gættet hører

118. Jj man siger: at en Elsker elsker kun sig selv og ikke
sin Brud. Skulde det ikke være saa med mig, at jeg for
min egen Skyld søger en Brud? Men Nogen gjør det
af anden Beveggelse - jeg tror ikke, men man kan tron
ge til at Væsen for hvem vi kan være Alt, som kun vil
være Alt for os. Hendes Glæde skulde være min, glad
ville jeg appyldes hendes Smerte - naar jeg nogensteds har
været i stand til at glæde eller tjene. En jeg hålt af, var
det mig da ikke, smærel som jeg madten ind som
jeg gav? Du er mig mere, naar du er. Du er min
Brud? Hør Gud! et Skridt, madigt men sandigt,
kunde gjere mig lykkelig som Faa, men jeg har ikke
Med til at gjere det, og man ser sig ogsaa hen i
Jammerlighed og Mismod. Men man kunde i sit alle
ster leve for sin Gud og sin Sjæls Salighed - et kæft,
tvingt, men kun engang affret, fjernede ham fra
Verden og dens Fortæller - en Salighed at kunne
glemme dem - men jeg staaer midt i Verdens Larm,
tusinde Smerte og Fortæller om spænde mig, jeg skal
bekæmpe dem uden anden Støtte end den, der ender
ikke er Støtte nok for mig: Religionen. Den lykkes
som den flingeste, ja det Mædigste kan migde mag-
ter min Feighed mig - Hovgaard! Du søger for:
Det var som om jeg søgte Nøgt! ja, det gjør jeg, skulde
Du ikke see, hvad jeg søger? - gjør Du det, du er Du vel
den Eneste. — Louise Marie! —